

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 77.996/1/V
van 29 augustus 2025

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw ‘tot wijziging van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1*bis* van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’

Op 16 juli 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 2 september 2025,^{*} een advies te verstrekken over een ontwerp van ministerieel besluit ‘tot wijziging van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1*bis* van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’.

Het ontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 19 augustus 2025. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en David D’HOOGHE, staatsraden, Jan VELAERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 29 augustus 2025.

*

^{*} Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege verlengd wordt met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juni en 15 augustus.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw strekt tot wijziging van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 ‘houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2. en 5.9.2.1*bis* van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’.

In bijlage I bij dat besluit wordt de regeling van ammoniakemissiearme stalsystemen voor slachtkuikens gewijzigd (artikel 1 van het ontwerp) en wordt de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen voor rundvee vervangen (artikel 2).

Voorts wordt de in bijlage II van dat besluit vervatte aanvraagprocedure gewijzigd voor de opname van nieuwe systemen in de lijst van stalsystemen voor ammoniakemissiereductie (artikelen 3 tot 22).

Het te nemen besluit treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad (artikel 23).

RECHTSGROND

3.1. Artikel 1 van het ontwerp, dat betrekking heeft op pluimvee-inrichtingen, vindt rechtsgrond in de artikelen 1.1.2 en 5.9.2.1*bis*, §§ 1/1 en 4, van titel II van het VLAREM.¹ In de eerstvermelde bepaling wordt het begrip “ammoniakemissiearme stal” gedefinieerd als “een stal die gebouwd is volgens een van de technieken zoals beschreven in de lijst vast te stellen bij besluit van de Vlaamse minister”, waarmee de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu (hierna: de minister) wordt bedoeld. In artikel 5.9.2.1*bis*, §§1/1 en 4, van titel II van het VLAREM wordt de minister gemachtigd om voor pluimvee- en varkensinrichtingen de lijst van ammoniakemissiearme stallen vast te stellen, alsook de nadere regels voor de aanvraag tot wijziging van de lijst, en om nadere regels vast te stellen voor de uitvoering en het gebruik van de ammoniakemissiearme stallen die op de lijst zijn opgenomen.

3.2. Artikel 2 van het ontwerp, dat betrekking heeft op ammoniakemissiearme stalsystemen voor rundvee, vindt rechtsgrond in het voormelde artikel 1.1.2 van titel II van het VLAREM, in samenhang gelezen met artikel 2, eerste lid, 5°, van het decreet van 26 januari 2024 ‘over de programmatische aanpak stikstof’. In de laatstvermelde bepaling wordt het begrip

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 ‘houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’.

“ammoniakemissiereducerende maatregel” gedefinieerd als “een maatregel van de AEA-lijst, alsook elke andere wetenschappelijk gevalideerde maatregel voor veehouderijen of mestverwerkingsinstallaties, waarvan door de minister, door de Vlaamse Regering of in een decreet, vastgesteld is dat de toepassing van de maatregel in kwestie een reductie van de ammoniakemissie veroorzaakt en waarbij het ammoniakemissiereducerend vermogen van de maatregel in kwestie door de minister, door de Vlaamse Regering of in een decreet gekwantificeerd is”. Met de AEA-lijst wordt luidens artikel 2, eerste lid, 2°, van het decreet van 26 januari 2024 de lijst bedoeld van ammoniakemissiearme stalsystemen en technieken vermeld in bijlage I bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004, tot wijziging waarvan artikel 2 van het ontwerp strekt. In tegenstelling tot wat het geval is voor pluimvee- en varkensinrichtingen, waar de door de minister vast te stellen lijst van ammoniakemissiearme stallen kadert in de in artikel 5.9.2.1*bis*, § 1, van titel II van het VLAREM vervatte verplichting om dergelijke stallen te bouwen voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit, houdt de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen voor rundvee verband met de in het decreet van 26 januari 2024 vervatte verplichtingen om de ammoniakemissies van rundveehouderijen te verminderen.

3.3. In zoverre de artikelen 3 tot 22 van het ontwerp betrekking hebben op aanvragen tot wijziging van de lijst van ammoniakemissiearme stallen voor pluimvee- en varkensinrichtingen, vinden die bepalingen rechtsgrond in het voormelde artikel 5.9.2.1*bis*, § 1/1, van titel II van het VLAREM. Zoals vermeld wordt in die bepaling de minister onder meer gemachtigd om de nadere regels voor de aanvraag tot wijziging van de lijst van ammoniakemissiearme stallen voor pluimvee- en varkensinrichtingen vast te stellen.

Het voorgaande gaat niet op voor zover die bepalingen betrekking hebben op aanvragen tot wijziging van de lijst van ammoniakemissiearme stallen voor rundvee. De vaststelling van die lijst vindt immers enkel rechtsgrond in artikel 1.1.2 van titel II van het VLAREM.² In tegenstelling tot artikel 5.9.2.1*bis*, § 1/1, bevat artikel 1.1.2 geen machtiging aan de minister om de nadere regels vast te stellen voor de aanvraag tot wijziging van de op grond van dat artikel vastgestelde lijst van ammoniakemissiearme stallen. Vermits in artikel 5.9.2.1*bis*, § 1/1, van titel II van het VLAREM bij de machtiging aan de minister een onderscheid wordt gemaakt tussen, enerzijds, het vaststellen van de lijst van ammoniakemissiearme stallen en, anderzijds, de regeling van de aanvragen tot wijziging van die lijst, kan moeilijk worden aangenomen dat de machtiging vervat in artikel 1.1.2, waarin enkel gewag wordt gemaakt van het vaststellen van de lijst van ammoniakemissiearme stallen, ook een machtiging omvat om de aanvragen tot wijziging van die lijst te regelen. Daarbij komt nog dat een minister enkel over de hem uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheden beschikt, en niet over een algemene uitvoeringsbevoegdheid zoals de Vlaamse Regering die wel heeft op grond van artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’. Er moet worden besloten dat, in zoverre de ontworpen regeling betrekking heeft op aanvragen tot wijziging van de lijst van ammoniakemissiearme stallen voor rundvee, de rechtsgrond ervoor uiterst wankel is. Het strekt dan ook tot aanbeveling om ook voor

² Zie adv.RvS 77.774/1 van 20 juni 2025 over een ontwerp dat heeft geleid tot het ministerieel besluit van 16 juli 2025 ‘tot wijziging van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1*bis* van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne’, opmerking 3.

die aanvragen tot wijziging in een uitdrukkelijke machtiging te voorzien, bijvoorbeeld door artikel 1.1.2 van titel II van het VLAREM in die zin te wijzigen.

3.4. De voormelde bepalingen van titel II van het VLAREM vinden op hun beurt rechtsgrond in artikel 5.4.1 van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’.

VORMVEREISTEN

4. Het voor advies voorgelegde ontwerp werd op 22 juli 2025 aangemeld bij de Europese Commissie in het kader van richtlijn (EU) 2015/1535³ onder het nummer 2025/0399/BE.⁴ De standstillperiode loopt tot 23 oktober 2025.

Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van het voornoemde vormvereiste nog wijzigingen zou ondergaan,⁵ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKINGEN

5.1. Naast het ministerieel besluit van 19 maart 2004 tot wijziging waarvan het ontwerp strekt, bevat ook het decreet van 19 april 2024 ‘over ammoniakemissiereducerende maatregelen’ lijsten van ammoniakemissiereducerende stalsystemen voor varkens en pluimvee en ammoniakemissiereducerende maatregelen voor rundvee.

Gevraagd hoe het voorliggende ontwerp zich verhoudt tot dat decreet van 19 april 2024 en tot het decreet van 26 januari 2024, antwoordde de gemachtigde:

“De lijst met stalsystemen zoals vervat in het MB heeft een dubbel karakter. Enerzijds is zij initieel tot stand gekomen op basis van de VLAREM in het kader van de vergunningsverlening als bijkomende voorwaarde voor de betreffende inrichtingen met oog op beperking van de ammoniakemissie, dit zowel voor het verminderen van de stikstofneerslag op nabijgelegen natuur als de beperking van geurhinder. Anderzijds zijn deze systemen, net zoals de systemen opgenomen in het decreet van 19 april 2024, middels art. 2, 5° van het Stikstofdecreet, te beschouwen als ammoniakemissiereducerende maatregelen, die door landbouwers kunnen ingezet worden voor het bereiken van hun PAS-referentie 2030.

³ Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 ‘betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij’.

⁴ Voor de details van de kennisgeving: zie <https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/nl/notification/27105>.

⁵ Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

Beide teksten maken deel uit van het ruimer kader van regelgeving in verband met het beleidsthema stikstof.”

Uit dit antwoord blijkt dat de twee decreten deel uitmaken van het juridische kader voor het voorliggende ontwerp. Het verdient aanbeveling in de aanhef een rubriek “Juridisch kader” toe te voegen met de vermelding dat dit ontwerp aansluit bij beide decreten.

5.2.1. Artikel 2 van het ontwerp strekt ertoe in bijlage I van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 hoofdstuk 7 te vervangen door een lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen voor rundvee. In de ontworpen regeling wordt er per stalstelsel in een “PAS-code” voorzien. Gevraagd naar de draagwijdte hiervan, antwoordde de gemachtigde:

“Dit betreffen codes zoals deze momenteel al gebruikt zijn voor bepaalde maatregelen in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof, aangezien deze systemen hun oorsprong vinden in de zogenaamde “PAS lijst”. De codes van deze systemen worden in deze lijst behouden voor de duidelijkheid en continuïteit van de gebruikte systemen naar de sector toe.”

De “PAS-lijst” waarvan de gemachtigde gewag maakt is vervat in hoofdstuk 6 van de bijlage bij het decreet van 19 april 2024. Afdeling 1 van dat hoofdstuk bevat de PAS-systemen voor rundvee. Ofschoon de in deze afdeling vermelde systemen overeenstemmen met de in de ontworpen regeling vermelde stalstelsels, en ze dezelfde codes hebben, zijn de kenmerken ervan niet altijd identiek zijn. Zo heeft het ontworpen stalstelsel 7.1.1 ‘Beweiden in groep’ dezelfde naam en PAS-code als het stelsel in punt 6.1.1 van de bijlage bij het decreet van 19 april 2024, maar wijkt de emissiereductie in het ontworpen punt 7.1.1.5 af van de emissiereductie in punt 6.1.1.5 van de bijlage bij dat decreet.⁶

5.2.2. Hieromtrent om toelichting gevraagd, verklaarde de gemachtigde:

“Het is niet de bedoeling dat het ministerieel besluit zou afwijken van de cijfers zoals opgenomen in de bijlage bij het decreet. Er is dan ook een besluit van de Vlaamse Regering opgesteld dat weliswaar nog aan het regelgevend traject moet beginnen, maar dat evenzeer in de vereiste wijzigingen aan deze systemen voorziet. Immers dient deze regelgeving evenzeer aangepast te worden aan de nieuwste inzichten over de performantie van de betreffende stalstelsels.”

Hij voegde daar nog het volgende aan toe:

“Er zal, met de wijziging van de bijlage bij het decreet van 19 april 2024 via BVR, geen verschil zijn met de systemen zoals opgenomen in dit decreet, middels een afgestemde inwerkingtreding van de beide besluiten.”

5.2.3. Vermits de ontworpen regeling, net zoals die vervat in het decreet van 19 april 2024, als een ammoniakreducerende maatregel moet worden beschouwd in de zin van artikel 2, eerste

⁶ Wanneer, bijvoorbeeld, het maximaal aantal uren stal 8060 bedraagt, is de reductie in de ontworpen regeling 5% (indien roostervloer) of 6,5% (indien dichte vloer), terwijl in punt 6.1.1.5 van de bijlage bij het decreet van 19 april 2024 in dat geval de reductie 5% (indien roostervloer) en 7% (indien dichte vloer) bedraagt.

lid, 5°, van het decreet van 26 januari 2024, kan ze niet afwijken van hetgeen in het eerstvermelde decreet wordt bepaald.

Luidens artikel 4, § 1, derde lid, van het decreet van 19 april 2024 kan de Vlaamse Regering de ammoniakreducerende maatregelen vermeld in de bijlage bij dat decreet wijzigen of aanvullen. De Vlaamse Regering kan derhalve die bijlage op dergelijke wijze wijzigen dat de in afdeling 1 van hoofdstuk 6 ervan vermelde PAS-systemen voor rundvee inhoudelijk overeenstemmen met hetgeen in het ontwerp wordt bepaald. Zolang die wijziging niet in werking is getreden, kan de ontworpen regeling echter geen doorgang vinden.

Bijgevolg moet artikel 23 van het ontwerp worden aangevuld met een bepaling die de inwerkingtreding ervan afstemt op die van het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 19 april 2024, dat de gemachtigde in het vooruitzicht stelt.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

6.1. Gelet op opmerking 3.2 moet in de rubriek ‘Rechtsgronden’ in de aanhef bijkomend worden verwezen naar artikel 2, eerste lid, 5°, van het decreet van 26 januari 2024. Voorts moet de wetsgeschiedenis van artikel 1.1.2 van titel II van VLAREM worden aangepast teneinde rekening te houden met het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2024 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en titel III van het VLAREM van 16 mei 2014’ en het besluit van de Vlaamse Regering van 6 september 2024 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft kunststof granulaat, brandstoffen en brandbare vloeistoffen, de opslag van gevaarlijke producten en particuliere stookolietanks en tot aanpassing van een inwerkingtredingsbepaling’ of, desgevallend, het (nog te nemen) besluit over het ontwerp waaromtrent de Raad van State, afdeling Wetgeving, advies 77.841/1 heeft gegeven.⁷

6.2. In de rubriek ‘Vormvereisten’ in de aanhef moet als volgt worden verwezen naar dit advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving: “De Raad van State heeft advies 77.996/1/V

⁷ Adv.RvS 77.841/1 van 4 juli 2025 over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en titel III van het VLAREM van 16 mei 2014, voor de omzetting van de BBT-conclusies voor gangbare systemen voor gemeenschappelijk(e) behandeling en beheer van afgassen in de chemiesector’.

gegeven op 29 augustus 2025, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.”

Artikel 2

7. In de inleidende zin van artikel 2 van het ontwerp moet worden verwezen naar het ministerieel besluit van 16 juli 2025 (en niet “3 juli 2025”).

Artikel 3

8. In de inleidende zin van artikel 3 van het ontwerp moet ook melding worden gemaakt van het gegeven dat artikel 1.1 van bijlage II bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004 werd vervangen bij het ministerieel besluit van 16 juli 2021 ‘tot wijziging van bijlage I en bijlage II van het ministerieel besluit van 19 maart 2004 houdende vaststelling van de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen in uitvoering van artikel 1.1.2 en artikel 5.9.2.1*bis* van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat betreft de melding van de ingebruikname van een stalsysteem, het systeem P-6.4, de voorwaarden voor luchtzuiveringssystemen en de aanvraagprocedure voor opname in de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen’.

Hetzelfde geldt voor de artikelen 4 tot 15 en 17 tot 21 van het ontwerp.

Artikel 7

9. Artikel 7 van het ontwerp strekt ertoe de termijn waarbinnen het administratief team aan de aanvrager meldt dat zijn aanvraag onvolledig, in te korten van dertig tot maximaal vijf kalenderdagen. Op de vraag naar het waarom van deze inkorting en hoe het zit indien in de periode van vijf kalenderdagen er twee (of meer) dagen zitten die geen werkdag zijn, antwoordde de gemachtigde:

“De verantwoording bevindt zich hier in het feit dat de aanvrager sneller zekerheid heeft over de status van diens aanvraag. Zo is de versnelling van de procedure immers één van de achterliggende redenen van de wijziging van de procedure, dit met het oog op het bevorderen van innovatie in de sector. Het is een terechte opmerking dat door een periode van vijf kalenderdagen er soms een te korte periode rest voor het administratief team om deze aanvraag te beoordelen op de ontvankelijkheid. Kalenderdagen moeten hier dan ook worden vervangen door werkdagen. Dit zal aangepast worden.”

Met dit voorstel van de gemachtigde kan worden ingestemd. Artikel 12 van het ontwerp, dat in een gelijkaardige inkorting voorziet, moet dan wel op dezelfde wijze worden aangepast.

Artikel 14

10. In het ontworpen artikel 2.11, eerste lid, van bijlage II bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004 zou beter gewag worden gemaakt van “een voorwaardelijke positieve beoordeling als vermeld in artikel 2.10, vijfde lid” gelet op hetgeen in het ontworpen artikel 2.10, vijfde lid, van dezelfde bijlage (artikel 13 van het ontwerp) wordt bepaald.

Artikel 17

11.1. Luidens het ontworpen artikel 3.1, derde lid, van bijlage II bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004 kan een aanvraag voor opname in de lijst van stalsystemen dat een stalsysteem betreft dat erkend is in een land, regio of gewest, grenzend aan Vlaanderen (lees: “het Vlaamse Gewest”) of behorend tot dezelfde biogeografische regio, ingediend worden op basis van het erkenningsdossier van dat land, die regio of dat gewest, zonder dat moet voldaan worden aan de ontvankelijkheidsvereiste van het tweede lid van die bepaling, naar luid waarvan de aanvrager, voor het stalsysteem in kwestie moet beschikken over een positieve beoordeling als vermeld in artikel 2.5 of artikel 2.10.

11.2. Gevraagd wat er gebeurt indien in een aan het Vlaamse Gewest grenzend land, regio, of gewest stalsystemen op de markt kunnen worden gebracht zonder dat daar een erkenningsregeling bestaat, antwoordde de gemachtigde:

“In dat geval zal het betreffende systeem niet via deze versnelde procedure goedgekeurd kunnen worden m.h.o.o. opname van het systeem op de lijst, aangezien deze procedure enkel kan opgestart worden op basis van het erkenningsdossier dat in de betreffende regio/land gebruikt werd, maar zal men van de reguliere procedure, opgenomen in hoofdstuk 2 van bijlage 2, moeten gebruikmaken.”

Gevraagd hoe kan worden verantwoord dat systemen die reeds zijn erkend in een ander land, regio of gewest aan een nieuwe beoordeling worden onderworpen, antwoordde de gemachtigde:

“Eerst en vooral betreft het hier niet als zodanig een dubbele erkenning. Bij goedkeuring via deze procedure wordt immers de wetenschappelijke beoordeling, zoals gedaan door een andere erkennende instantie, niet opnieuw overgedaan. De wetenschappelijke principes, die aan de basis liggen van de werking van het stalsysteem, blijven immers hetzelfde. De doorlopende performantie van een systeem wordt echter ook in grote mate beïnvloed door de concrete uitvoering en het gebruik ervan, evenals de controle hierop. Het is vooral in deze dat het systeem ‘opnieuw’ bekeken en beoordeeld wordt, maar dan in hoofdzaak door het administratief team, dat zich buigt over de inpasbaarheid van het voorgestelde systeem in de specifieke kenmerken van de Vlaamse landbouwsector, zoals wat betreft het vergunningencontentieux, de handhaafbaarheid,... Zo kan het zijn dat de systeembeschrijving nog enkele aanpassingen vereist om een geautomatiseerde elektronische controle op de werking van bepaalde systeemelementen, zoals een luchtwasser, te kunnen toelaten waarmee een eventueel defect snel kan opgemerkt en gesignaleerd kan worden, of dat men bepaalde stukken afkomstig van bvb. Sanitel over de dierenaantallen, steeds beschikbaar moet kunnen stellen van controlerende entiteiten. Deze elementen dienen dan ook logischerwijs nog opgenomen te worden in de

systeembeschrijving voor het systeem, opdat dit kan gelden voor de nakoming van bepaalde verplichtingen, en aldus kan opgenomen worden in de lijst met goedgekeurde systemen.

Daarbij kan dan ook nog vermeld worden dat de uiteindelijke verantwoording van het feit dat een in een systeem dat reeds in een andere regio of land erkend is, hier nogmaals aan een (weliswaar vereenvoudigde) ‘erkenningprocedure’ onderworpen wordt, ligt in de toepassing van het stand-still beginsel en het voorzorgsbeginsel. Immers mag bij het gebruikmaken van erkende systemen geen wetenschappelijke onzekerheid bestaan over de performantie van deze systemen, die de stikstofdruk op de in Vlaanderen beschermde natuur zodanig moeten verlichten dat de hiervoor geldende instandhoudingsdoelstellingen bereikt kunnen worden. Het zomaar overnemen van systemen, zonder hun inpasbaarheid in het ruimere Vlaamse omgevings- en handhavingskader af te toetsen en dus zonder de noodzakelijke garanties te hebben over hun emissiereducerende performantie, louter in de naam van het vrij verkeer van diensten, zou zo kunnen leiden tot een verdoken achteruitgang van de milieukwaliteit en dan ook onaanvaardbaar zijn.”

11.3. Het gegeven dat een stalsysteem dat erkend is in een land, regio of gewest, grenzend aan het Vlaamse Gewest of behorend tot dezelfde biogeografische regio aan een nieuwe beoordeling wordt onderworpen om te worden opgenomen in de lijst van ammoniakemissiearme stalsystemen, houdt een beperking in van het vrije verkeer van goederen die moet kunnen worden verantwoord op grond van artikel 36 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, waarbij de bescherming van de gezondheid en van het leven van personen, dieren of planten als rechtvaardigingsgronden in aanmerking kunnen komen. Volgens de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie omvat die rechtvaardigingsgrond ook de bescherming van het leefmilieu.⁸

In zoverre de gemachtigde verwijst naar “de specifieke kenmerken van de Vlaamse landbouwsector” ziet de Raad van State, afdeling Wetgeving, niet in welke kenmerken van die sector zo specifiek zijn dat ze de ontworpen regeling kunnen verantwoorden. Dat is des te meer het geval nu die regeling sowieso beperkt is tot een land, regio of gewest grenzend aan het Vlaamse Gewest of behorend tot dezelfde biogeografische regio. Van de landbouwsector in een dergelijk land, regio of gewest lijkt te kunnen worden aangenomen dat hij over dezelfde kenmerken beschikt als die van de Vlaamse landbouwsector, hetgeen overigens verklaart waarom de ontworpen regeling tot die landen, regio’s of gewesten wordt beperkt.

Op dit punt moet dan ook een voorbehoud worden gemaakt.

Artikel 20

12. Artikel 20, 1°, van het ontwerp strekt ertoe “de laatste zin” van artikel 3.4, derde lid, 1°, van bijlage II bij het ministerieel besluit van 19 maart 2004 op te heffen. Dat punt bevat echter

⁸ Zie o.m. HvJ 1 juli 2014, C-573/12, Ålands Vindkraft, ECLI:EU:C:2014:2037, punt 77; HvJ 11 september 2014, C-204/12 tot C-208/12, Essent Belgium, ECLI:EU:C:2014:2192, punt 90; HvJ 29 september 2016, C-492/14, Essent Belgium, ECLI:EU:C:2016:732, punt 101.

slechts één zin. Als het de bedoeling is om die zin op te heffen, schrijve men dat punt 1° van het derde lid wordt opgeheven.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE